

ת"פ (באר שבע) 49021-11-21 - מדינת ישראל נ' זיאד אבו עאיש - לא בעניינו

ת"פ (באר-שבע) 49021-11-21 - מדינת ישראל נ' זיאד אבו עאיש - לא בעניינו מחוזי באר-שבע
ת"פ (באר-שבע) 49021-11-21
ת"פ (באר-שבע) 52754-11-21
מדינת ישראל

נגד

זיאד אבו עאיש - לא בעניינו

יוסף בדר - לא בעניינו

זכריה אלצאנע - לא בעניינו

עאסם אלאסד - לא בעניינו

באקר עביד - לא בעניינו

נג'ואן אבו מחארב - בעצמו

ע"י ב"כ עו"ד נאסר מוסטפא

בית המשפט המחוזי בבאר-שבע

[08.09.2024]

כבוד השופט אלון גביזון

גזר דין

(ביחס לנאשם 6)

1. הנאשם הורשע, ע"פ הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן והמאוחד, במעשה פזיזות באש - עבירה לפי סעיף 338 (א) (3) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. יצוין כי כתב האישום הוגש נגד שישה נאשמים, וגזר דין זה מתייחס לנאשם 6 בלבד, שכן נאשמים 1-5 כפרו במיוחס להם ועניינם עודנו מתברר.

כתב האישום והסדר הטיעון:

3. על פי עובדות החלק הכללי של כתב האישום, בהן הודה הנאשם, החל מיום 13.4.21, במהלך חודש הרמדאן 2021, התרחשו בארץ בייחוד בירושלים, התפרעויות ותקיפות שכללו אלימות, זריקות אבנים וחפצים לעבר אנשים וכלי רכב בעלי חזות או סממנים יהודיים, מתוך מניע גזעני, וכן התפרעויות ותקיפות על רקע לאומני נגד כוחות המשטרה והביטחון. ביום 10.5.21 חל יום ירושלים תשפ"א. החל מיום זה החמירו ההתפרעויות בירושלים, וגלשו אף לעבר ערים נוספות בעבר רחבי הארץ.

החל מתאריך 10.5.21, לאחר ירי רקטות מסיבי לעבר אזור ירושלים ועוטף עזה, החל מבצע צבאי של צה"ל בעזה המכונה "שומר חומות". בד בבד, החלו הפרות סדר ואלימות ברחבי הארץ ובין היתר, חסימות של צירי תחבורה, ידוי אבנים וחפצים לעבר אנשים ולכלי רכב בעלי חזות או סממנים יהודיים, ולעבר כוחות המשטרה והביטחון, והבערת צמיגים, במוקדים רבים ברחבי המדינה, והכל על רקע לאומני.

בלילה שבין 10.5.21 - 11.5.21 התרחשו הפרות סדר, חסימות צירי תחבורה וידוי אבנים לעבר כלי רכב בצומת לקיה בכביש 31, וכן בכביש 6, כביש מרכזי בו נוסעים אנשים במהירות רבה, בסמוך ליישוב לקיה. סרטונים של הפרות הסדר ברחבי הארץ פורסמו ברשתות חברתיות ועודדו מתקהלים רבים להגיע ולהשתתף בהן. על פי סעיפים 1, 4 ו- 27 לעובדות כתב האישום, בהם הודה הנאשם, בלילה שתואר בחלק הכללי לעיל, הגיעו הנאשמים כולם וכן אחרים שזהותם ידועה, לאזור המהומות והפרות הסדר שבכניסה ליישוב לקיה, וכן לכביש 6 בחלק הסמוך ליישוב לקיה (להלן: "הכביש").

במסגרת זאת, הנאשמים כולם חברו יחד עם אחרים רבים ובצוותא חדא, חסמו את הכביש באמצעות צמיגים שהונחו על הכביש ובהמשך הובערו (להלן: "מקום החסימה"). כתוצאה מחסימת הכביש, מספר משאיות שנסעו על הכביש נאלצו לעצור ועמדו על הכביש.

4. הנאשם 6 הודה והורשע לאחר שהותר לו לבקשתו לחזור בו מכפירתו, ולבקשת בא כוחו התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר לעונש בעניינו.

תסקיר שירות מבחן:

5. בתסקיר שירות המבחן מיום 12.05.24 פורט הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם. הנאשם יליד 1998, כבן 26 שנים, רווק ומתגורר עם משפחתו בלקייה. משפחת מוצאו מונה זוג הורים ושבעה ילדים בגילאים 12-29 שנים. הוריו בשנות ה-50 לחייהם, אינם עובדים ומתקיימים מקצבאות ביטוח לאומי. הנאשם תיאר כי מקיים עמם קשרים טובים וקרובים וכי הנו המפרנס העיקרי במשפחתו.

מתיאור חייו עלה כי סיים 12 שנות לימוד ובעל תעודת בגרות. לדבריו, היה תלמיד טוב, הגיע כנדרש לבית הספר ולא היה מעורב בבעיות אלימות. בנוסף, מסר כי למד במשך שנה וחצי לימודי סיעוד בירדן אך לאור מצבו הבריאותי של אביו, עת נפצע בתאונה, הוא הפסיק לימודיו ושב הביתה.

ביחס לתפקודו התעסוקתי, מסר כי משפחתו התמודדה עם קשיים כלכליים ועקב כך השתלב בתעסוקה בהיותו כבן 17, עת עבד בלילות ובזמני חופשות מבית הספר. בהמשך חייו הבוגרים מסר כי עבד כנהג בהסעת עובדים למעבר ולאחר מכן עבד כנהג הסעות ילדים במשך כחצי שנה. בשל שלילת רישונו, הפסיק את עבודתו זו, ומזה כחודשיים אינו עובד.

בהתייחסותו לעבירה ועל פי האמור בתסקיר, הנאשם 6 לא הודה בביצועה ולא לקח אחריות בגינה. לדבריו, הוא הגיע לכניסה ליישוב לקיה, בשל התכנסות האנשים אותם ראה שם, ועת הבין כי מדובר בהפגנות, התרחק מהמקום ולא לקח בהן חלק. עוד מסר כי יש לו היכרות שטחית בלבד עם הנאשמים הנוספים המצוינים בכתב האישום וזאת בשל מגוריהם ביישוב לקיה. הנאשם מסר כי לא שהה עמם כלל ביום העבירה וכי שמו הוזכר על ידי שני אנשים אחרים שמסרו את שמו במטרה להרע לו. הנאשם שלל השתייכותו לארגון פוליטי או אידיאולוגי, ומסר כי גדל בבית בו אביו ניסה למנוע מהם את התערותם או השתייכותם לארגונים שונים, ואף לימד אותם לחיות בדו קיום. מסר כי היה באזור ההפגנה אך לא ביצע עבירה.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם 6, בעל יכולות מילוליות וקוגניטיביות תקינות, אשר לא ביטא עצמו בכנות ובפתיחות. השירות התרשם מבחור אשר גדל כדבריו, בבית נורמטיבי, עם דמויות הוריות חמות, אוהבות ומכוונות. ניכר כי חוויות ילדות אלו הן אשר סייעו לו ביציבות ובמסגרות החינוכיות ואף היוו עבורו בסיס יציב להמשך רכישת השכלה בירדן. עוד התרשם שירות המבחן מבחור אשר בשל בעיות בריאותיות של הוריו, לקח על עצמו את נטל פרנסת המשפחה ומהווה כיום המפרנס העיקרי והיחידי במשפחתו. עם זאת, מדובר בבחור אשר אינו מבטא יציבות תעסוקתית במהלך חייו, עת לא השתלב מעולם במסגרת יציבה ורשמית. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה לבחון את עצמו, את דפוסיו, ואת קשריו השוליים וניסה להציג את חלקיו התפקודיים התקינים בלבד. על רקע המתואר לעיל, קשייו לבחון את עצמו ואת דפוסיו, שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית שיקומית בעניינו של הנאשם.

6. בדיון שהתקיים ביום 19.05.24, ובשים לב לאמור בתסקיר, ביקש ב"כ המאשימה לוודא כי הנאשם עומד על הודאתו. ב"כ הנאשם טען כי הנאשם עומד על הודאתו, ולשאלת בית המשפט הבהיר הנאשם כי הוא מודה בעובדות החלק הכללי של כתב האישום וכן בסעיפים 1, 4 ו- 27 לכתב האישום. לבקשת ב"כ הנאשם התבקש שירות המבחן להגיש תסקיר משלים בעניינו של הנאשם.

7. בתסקיר שירות המבחן מיום 10.06.24 תוארה פגישה נוספת שקיים השירות עם הנאשם, במהלכה מסר כי לא שוחח עמם בכנות בתחילתו של הליך האבחון והביע צער על כך. בהתייחסו לעבירה הנוכחית, הוא הודה באופן חלקי בביצועה ולקח אחריות חלקית בגינה. לדבריו, הוא נכח בהפגנות ואף הביא צמיגים למקום אך לא הבעירם כלל, מיד לאחר שהניח הצמיגים בכביש, התעשת וחזר בו ממעשיו והתרחק מהמקום. הנאשם ביטא חרטה וצער על מעשיו וכן על התנהגותו מול שירות המבחן כפי שהתבטאה בתחילתו של הליך האבחון.

שירות המבחן ניסה לבחון שוב עם הנאשם את קשריו ואת דפוסיו, אך האחרון שלל את התערותו עם אוכלוסייה שולית וכן את השתייכותו לארגון פוליטי או אידיאולוגי. הנאשם ציין כי סבר שמדובר בהפגנות כנגד מדינת ישראל בכללותה ולא כנגד יהודים. באשר לדפוסיו, מסר כי היה צעיר בזמן ביצוע העבירה ופעל מתוך "טיפשות". עם זאת, ציין כי החכים מאז, שינה את דרכיו ואת דפוסיו וכי כיום הוא בוגר יותר ומבין את השלכות מעשיו.

שירות המבחן ניסה לבחון עם הנאשם את השתלבותו בקבוצה טיפולית, אך הנאשם שלל זאת מאחר ולדבריו עבר תהליך עצמי, החכים והשכיל באשר לשינוי דפוסי התנהלותו.

שירות המבחן ציין כי התרשמותו מנאשם בעל יכולות מילוליות וקוגניטיביות תקינות, אשר להערכתו לא ביטא עצמו בכנות ובפתיחות באשר לעבירה גם בפגישה הנוספת. עוד הוסיף השירות כי התרשם שהנאשם מתקשה לבחון את עצמו, את דפוסיו ואת קשריו השוליים ושלל כל נזקקות טיפולית וכן את השתלבותו בהליך טיפולי קבוצתי.

לאור האמור, ועל רקע המתואר, השירות לא בא בהמלצה טיפולית שיקומית בעניינו של הנאשם, והמליץ על הטלת ענישה מוחשית בדמות ריצוי עבודות שירות, אשר תבהיר לנאשם את חומרת מעשיו. טענות ב"כ הצדדים:

8. הצדדים לא הגישו ראיות לעונש.

9. ב"כ המאשימה הגישה טיעוניה לעונש בכתב והשלימה טיעוניה בעל פה. לדבריה, מתחם העונש ההולם בנסיבות ביצוע העבירה נע בין 18 ל- 36 חודשי מאסר בפועל, וזאת לצד עונשי מאסר על תנאי מרתיעים, פיצוי לנפגעי העבירה וקנס כספי משמעותי. לטענת המאשימה יש למקם עונשו של הנאשם באמצע מתחם העונש ההולם.

ב"כ המאשימה טענה כי הנאשם פגע בערכים המוגנים של הסדר הציבורי, שלטון החוק, ביטחון הציבור והיחידים, שלמות הגוף והרכוש. במעשה העבירה פגע הנאשם בתחושת הביטחון האישי והציבורי, בסולידריות החברתית ובחוסן הלאומי. לדבריה מידת הפגיעה בערכים המוגנים גבוהה מאוד.

נטען כי יש לתן משקל משמעותי לנסיבות ולתקופה בהן ביצע הנאשם את העבירה. במהלך מבצע "שומר חומות" בו אזרחי מדינת ישראל ותושביה ספגו ירי בלתי פוסק וכוחות הביטחון נאבקו באויבנו מבחוץ, בעת הזאת, נפתחה חזית נוספת - בתוככי מדינת ישראל - חזית על ידי אזרחים ישראלים שווי זכויות, אשר פתחו בהפרות סדר ואלימות ברחבי הארץ. נטען כי הנאשם ביצע את העבירה בה הורשע כחלק ממהומות אלו.

עוד נטען כי הנזק הפוטנציאלי שעלול היה להיגרם כתוצאה מחסימת כבישים על ידי צמיגים, שבהמשך גם הובערו על ידי ההמון המתפרע, גדול מאוד, ויכול היה להיות קטלני. לשיטת המאשימה אין לזקוף לטובת הנאשם את העובדה שאך בדרך נס הפוטנציאל לא התממש. על פי עובדות כתב האישום בהן הורשע הנאשם, הצמיגים אותם הניח על הכביש הובערו בהמשך, וכתוצאה מחסימת הכביש משאיות נאלצו לעצור ולעמוד על הכביש.

נטען כי המעשים בהם הורשע הנאשם כוללים היבטים משמעותיים של תכנון. יש לדחות טענתו של הנאשם כי הוא "רק" חסם את הכביש באמצעות הצמיגים שהונחו על הכביש ובהמשך הובערו, שכן אחריותו אינה נקבעת אך על פי תרומתו הישירה לאירוע, אלא מתוך ראיה רחבה יותר של מטרתו המשותפת של ההמון שהוא היה חלק ממנו.

הנאשם שלט במעשיו ויכול היה להימנע ממעשיו בתקופה קשה בה המדינה התמודדה עם ירי טילים לעברה. יתרה מכך, כמפורט בכתב האישום בו הורשע הנאשם, מעשיו בוצעו מתוך מניע לאומני ויש בכך חומרה יתרה. הנאשם, יחד עם אחרים, נטל חלק בלתי נפרד במתקפה פרועה, המונית, אלימה וחסרת רסן, שכוונה נגד ציר מרכזי בדרך בה נוסעים אזרחים תמימים, אשר כל "חטאם" היותם יהודים שהיו במקום "הלא נכון" ובזמן "הלא נכון".

ב"כ המאשימה הפנתה לכך כי שירות המבחן לא בא בהמלצה שיקומית בעניינו של הנאשם הגם התסקיר המשלים וטענה כי לא קיימות נסיבות של ממש לקולא בעניינו. הנאשם הודה בפני בית המשפט ונטל אחריות לכאורה למעשיו, אך בפני שירות המבחן פיו ולבו לא היו שווים, וניכר כי לא הבין את חומרת מעשיו, צמצם את חלקו ולא לקח אחריות של ממש למעשיו.

ב"כ המאשימה הפנתה לפסיקה וטענה כי ישנה חשיבות רבה בהעברת מסר מרתיע, על מנת שידע כל מי שייקח חלק דומה בעתיד ובייחוד בזמן לחימה צבאית ויהפוך מאזרח לאויב מבית - כי הוא צפוי לעונש קשה.

10. ב"כ הנאשם טען טיעונויו לעונש בעל פה והשלימם בכתב. לדבריו מתחם העונש ההולם בעניינו של הנאשם נע בין מאסר על תנאי לבין מספר חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות, וכי יש למקם את הנאשם בתחתית המתחם. נטען כי הנאשם הורשע בעבירה שבסמכות בית משפט שלום, לצידה עונש מרבי של שלוש שנות מאסר, ומתחם העונש לו עתרה המאשימה מחמיר ואינו הולם את נסיבות האירוע שבעניינו. הסניגור התייחס לפסיקה אליה הפנתה המאשימה וטען כי היא מתייחסת לעבירות חמורות בהרבה יותר מהעבירה בה הורשע הנאשם, ומשכך אין ללמוד ממנה.
- ב"כ הנאשם אזכר פסקי דין אשר לטענתו מלמדים על ענישה מקלה בהרבה מזו לה טענה המאשימה. בהשלמת טיעונו בכתב הפנה לגזר דין נוסף [ת"פ (שלום ב"ש) 41504-05-21] אשר לדבריו מלמד על התייחסות מפלה לרעה מצד המאשימה עת מדובר בנאשמים ערבים לעומת נאשמים יהודים.
- לדברי הסניגור, הנאשם ביצע את העבירה טרם המהומות, לא הצית את הצמיגים ולא היה חלק ממה שהתרחש לאחר מכן. ב"כ הנאשם הוסיף וטען כי המאשימה בטיעוניה מבקשת לייחס לנאשם מעשים שכלל לא הורשע בהם, ובסופו של יום הנאשם הורשע בעבירה שהיסוד הנפשי בגינה הוא רשלנות ולא כוונה.
- ב"כ הנאשם ביקש להתחשב בכך שהנאשם בחור צעיר, נעדר עבר פלילי ובניגוד לאמור בתסקיר שירות המבחן לקח אחריות על מעשיו, הודה בהזדמנות הראשונה ולא נגרר לניהול התיק כיתר הנאשמים. הנאשם התארס לא מזמן ואמור להתחתן בקרוב, מנהל אורח חיים נורמטיבי ועובד בעבודה קבועה.
11. הנאשם הביע חרטה על מעשיו ואמר כי עשה טעות לפני שלוש שנים כאשר היה צעיר. לדבריו "המדינה שלנו טובה. ואנו חיים במדינה" והוסיף כי "... יש יהודים טובים ויש ערבים טובים ולמה אנו עושים דבר כזה... ואני אומר לך שאני מצטער וזה מה שהיה..." (עמוד 80 לפרוטוקול מיום 02.07.24).
- דין והכרעה:
12. הנאשם הורשע בעבירה של מעשה פזיזות באש. בהתאם לסעיף 40(ב) לחוק העונשין, עקרון ההלימה הוא העיקרון המנחה בענישה ויש לבחון קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה, בנסיבותיה ובמידת אשמתו של הנאשם, ובין העונש המוטל עליו. העונש צריך לעמוד בהלימה למעשה ולעושה.
- הערכים החברתיים שנפגעו ומידת הפגיעה בהם:

13. במעשה העבירה ובנסיבותיה פגע הנאשם ברף הבינוני-גבוה בערכים החברתיים המוגנים הכוללים בתוכם שמירה על הביטחון האישי והסדר הציבורי, שלומם וביטחונם של משתמשי הדרך והנהגים, שלטון החוק וההגנה על הקניין. מדיניות הענישה הנוהגת:
14. בית המשפט העליון הבהיר כי עבירה שבוצעה על רקע הפרות סדר והמון משולהב בתקופת מבצע "שומר חומות" מחייבת ענישה מחמירה ומרתיעה.
- לעניין זה ראה דברי כב' השופט ע' פוגלמן בע"פ 3982/22 מדינת ישראל נ' מוחמד חג'וג' (27.10.2022):
"בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה הגלומה בעבירות התפרעויות המוניים, ועל הצורך לנקוט במדיניות ענישה אשר תרתיע ותרסן התפרעויות שעלולות לסחוף המון רב לצאת מגדר שליטה, ולסכן חיי אדם..." ובהמשך פסק הדין:
"...יש מקום ליתן משקל לכך שהעבירות האמורות בוצעו במהלכו של מבצע "שומר החומות", עת שהאוכלוסיה האזרחית במדינת ישראל הייתה נתונה למתקפת רקטות, במקביל לגל של הפרות סדר והתפרעויות אלימות, שבמסגרתן הותקפו כוחות הביטחון, וכן אזרחים..."
- וראה גם דברי כב' השופט י' אלרון בע"פ 4585/22 מדינת ישראל נ' ספואן אבואל ערדאת (25.7.2022):
"חומרה רבה נודעת לעבירות התפרעויות המוניים, אשר מסכנות באופן ישיר וממשי חיי אדם, בריאותו וגופו, ואף עלולות להביא לפגיעות ברכוש וקניין. אי לזאת, בית משפט זה עמד לא אחת על הצורך לנקוט במדיניות ענישה מרתיעה אשר תרסן ותמנע השתתפות בהתפרעויות אלימות הסוחפות את ההמון ומסבות נזק רב..." ובהמשך: "מסכת האירועים המתוארת בכתב האישום המתוקן מצדיקה אפוא ענישה מרתיעה. בעיצומם של ימי מבצע "שומר החומות", שעה שהארץ בערה מבפנים ומחוץ, הן מתקיפות רקטות, והן מהפרות סדר והתפרעויות אלימות ברחבי הארץ, המשיבים ביצעו עבירות חמורות עם המון משולהב..."
15. בזיקה לאמור לעיל, אדרש למדגם של הפסיקה הנוהגת בעבירה בה הורשע הנאשם, תוך שאציין כי בעבירה של מעשה פיזיות באש ניתן למצוא מנעד של עונשים אשר מושפעים מנסיבותיו של המקרה הקונקרטי, ומפרמטרים שונים ובכללם, הרקע לביצוע העבירה, הזמן (יום/לילה, שגרה/מלחמה) והמקום (דרך ראשית/צדדית, מקום ציבורי/פרטי) שבו בוצעה העבירה, היוזמה לביצוע העבירה והתכנון שקדם לה, ביצוע העבירה ביחד עם אחרים, הנזק שנגרם בפועל ופוטנציאל הנזק, וקיומן של עבירות נוספות.
- בעניינו, ובהתאם לפרמטרים לעיל, יש לבצע את ההבחנה הנדרשת לקולא ולחומרא:

א. בע"פ 6499/23, ע"פ 6588/23 ואל מסלחא ואח' נ' מדינת ישראל (4.7.2024) התקבל ערעורם של הנאשמים על חומרת עונשם. הנאשמים הורשעו על יסוד הודאתם בעבירות של התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין, הפרעה לשוטר לפי סעיף 275א לחוק, ומעשה פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לחוק. בתגובה לנטיעת עצים שבוצעו במקומות שונים בנגב על ידי הקרן הקיימת לישראל השתתפו הנאשמים בהפרות סדר שכללו התפרעות, יידוי אבנים והבערת צמיגים. בת"פ (ב"ש) 33270-05-22 נקבע מתחם עונש הולם הנע בין 15 לבין 33 חודשי מאסר בפועל והוטלו על הנאשמים 17 ו-19 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון הקל בעונשם של הנאשמים בשל גילם הצעיר, העדר עבר פלילי ואפשרות לתהליך שיקום. על הנאשמים הוטלו 12 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים הכוללים מאסרים מותנים וקנס בסך 5,000 ₪.

ב. בע"פ 6106/23 שחדה עמרני נ' מדינת ישראל (15.5.2024), נדחה ערעורו של נאשם על חומרת עונשו. הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של התפרעות לפי סעיף 152 לחוק העונשין, מעשי פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(3) לחוק, יידוי של אבן או חפץ לעבר כלי תחבורה לפי סעיף 332א(א) לחוק, הפרעה לשוטר במילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק וחבלה במזיד לפי סעיף 413 לחוק. במהלך מבצע "שומר חומות" יידה הנאשם אבנים לעבר ניידת משטרה עת היה רעול פנים. לאחר מכן ניסה להימלט מהמקום והתנהל אחריו מרדף במהלכו יידה אבן נוספת לעבר הניידת. כתוצאה ממעשיו של הנאשם נגרמו לניידת נזקי פח. בת"פ (ב"ש) 30623-05-21 נקבע מתחם ענישה הולם הנע בין 27 חודשי מאסר בפועל לבין 50 חודשי מאסר בפועל. על הנאשם, צעיר נעדר עבר פלילי, הוטלו 38 חודשי מאסר בפועל, מאסרים מותנים וקנס בסך 8,500 ₪.

ג. בע"פ 4585/22, 4679/22 וע"פ 4704/22, מדינת ישראל נ' ספואן ערדאת ואח' (25.7.2022), נדחה ערעורם של הנאשמים על חומרת עונשם והתקבל ערעור המדינה על קולת העונש. הנאשמים הורשעו על יסוד הודאתם בעבירה של התפרעות לפי סעיפים 152 ו-29 לחוק העונשין - באישום הראשון, בסיוע לשוד בנסיבות מחמירות לפי סעיפים 402(ב) ו-31 לחוק ובעבירת פזיזות באש בחומר לקיח לפי סעיפים 338(א)(3) ו-29 לחוק - באישום השני. במהלך מבצע "שומר חומות" לקחו הנאשמים חלק בהפרות סדר בעיר חיפה, במהלכן כיוונו בלוק זיקוקים דולק לעבר רכב שחלף בכביש, קראו קריאות גזעניות, תקפו אזרח אותו זיהו כיהודי, ושדדו את הקטנוע עליו נהג. בת"פ (חי') 35822-08-21, נקבע מתחם עונש הולם לעבירה באישום הראשון הנע בין מאסר על תנאי ל-12 חודשי מאסר בפועל ולעבירות באישום השני בין 9 לבין 30 חודשי מאסר בפועל. בגין האישום הראשון נגזר על הנאשמים 1 ו-2, 8 חודשי מאסר בפועל, ובגין האישום השני נגזר על הנאשמים 1 ו-2, 20 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון מצא להחמיר בעונשם של הנאשמים 1 ו-2, בעלי עבר פלילי, והטיל על כל אחד מהנאשמים 32 חודשי מאסר בפועל.

ד. בת"פ (שלום ב"ש) 48129-01-22 מדינת ישראל נ' אלהואשלה (עציר) (16.6.2022), הורשע נאשם על יסוד הודאתו בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338(א)(3). על רקע פעילות משטרתית באזור ותחושת הנאשם כי המשטרה והמדינה פועלות להצר אפשרות שלו ושל משפחות נוספות לבנות בתים, הניח הנאשם צמיגים על נתיב הנסיעה בכביש 25 לכיוון מזרח, הצית את הצמיגים ונמלט מהמקום. נקבע מתחם ענישה הולם הנע בין 6 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות ועד 15 חודשי מאסר וענישה נלווית. על הנאשם, צעיר (בן 18 במועד ביצוע העבירה) בעל עבר פלילי מבימ"ש לנוער, הוטלו 7 חודשי מאסר בפועל ומאסר מותנה.

16. עיינתי בגזר הדין שבת"פ (שלום ב"ש) 41504-05-21 אליו הפנה הסניגור ואשר לטענתו מלמד על גישה מפלה של המאשימה על רקע לאום, אך מצאתי כי אין בו כדי לסייע שכן מדובר בעבירות שונות מהעבירה בה הורשע הנאשם בעניינו. יתרה מכך, גם אם טענה המאשימה בעתירתה לעונש בגזר הדין אליו הפנה הסניגור, הרי ש"טעות" זו אינה מחייבת אותי.

נסיבות ביצוע העבירה:

17. חומרת נסיבות מעשה העבירה בה הורשע הנאשם נלמדת בראש ובראשונה מהעיתוי בו בוצעה - במהלך מבצע "שומר חומות".

ראה לעניין זה דברי ביהמ"ש העליון בע"פ 901/22 מדינת ישראל נ' מוחמד אסווד (24.2.2022) (להלן: "פסק דין אסווד"):

"יש מקום ליתן משקל מתאים גם לפרק הזמן שבו נעברו העבירות, במהלכו היתה האוכלוסייה האזרחית נתונה למתקפה של אלפי רקטות, כפי שמתואר בכתב האישום המתוקן, ובמקביל התעורר גל של הפרות סדר והתפרעויות אלימות...".

בהקשר לאמור אוסיף כי דווקא בעתות מלחמה וחירום עת המדינה נלחמת באויביה מחוץ, מצופה מאזרחיה ומתושביה שלא להפנות לה עורף, ובוודאי שלא לנקוט במעשים פליליים ומסכנים ובאופן שמפצל את כוחותיה וחלילה מחלישה.

18. זאת ועוד, הנאשם לקח חלק במהומות ובהפרות הסדר אשר התרחשו בלילה שבין 10.05.21-11.05.21 והעבירה בה הורשע בוצעה כחלק אינטגרלי מאירועי אותו לילה.

אכן צודק ב"כ הנאשם כי כתב האישום מייחס מעשים ועבירות חמורים הרבה יותר לנאשמים האחרים בתיק, אך ניסיונו לנתק את נסיבות ביצוע העבירה בה הורשע הנאשם מהמהומות שהתרחשו באותו לילה חוטא לאמת. יודגש כי הנאשם לא ביצע את העבירה בה הורשע "בחלל ריק", אלא לאחר שהגיע יחד עם אחרים לאזור המהומות והפרות הסדר, חבר לרבים אחרים ובצוותא חדא, חסמו את הכביש באמצעות צמיגים שהונחו על הכביש ובהמשך הובערו. הנאשם לא רק שולהב על ידי אותו המון פורע, אלא עשה מעשה אקטיבי ופסול תוך שהוא הזדהה עם אותם פורעים והפך לחלק מהם.

ולעניין זה ראה דברי בית המשפט בפסק דין אסווד לעיל:

- "במצבים אלה, אחריותו של המשיב אינה נקבעת אך על פי תרומתו הישירה לאירוע, אלא מתוך ראייה רחבה יותר של מטרתו המשותפת של ההמון שהוא היה חלק ממנו..."
19. אמנם הנאשם בעניינינו לא הורשע בביצוע של עבירה על רקע גזעני (כדוגמת סעיף 144 לחוק העונשין), אך ברי כי הפרות הסדר שהתרחשו באותה עת כמתואר בחלק הכללי לכתב האישום, ובכלל זה המהומות אליהן הצטרף הנאשם, היו בעלי סממנים לאומניים ואנטי יהודיים.
20. חומרת נסיבות ביצוע העבירה בעניינינו נלמדת גם משעת ביצועה (לילה) וממקום ביצועה (כביש 6) ובאופן שהעצימו את פוטנציאל הסכנה לפגיעה במשתמשי הדרך. כמפורט בכתב האישום, כתוצאה מחסימת הכביש מספר משאיות שנסעו על הכביש נאלצו לעצור ורק במזל לא נגרם נזק לגוף ולרכוש. ברי כי האירוע יכול היה להסתיים בצורה קטלנית.
- בהקשר לאמור, ניתן לשער אודות תחושת האימה והפחד שאחזה במשתמשי הדרך שנקלעו למקום, ודומה כי גם בחלוף השנים תושבי הערים המעורבות בכלל, ותושבי הנגב בפרט, נושאים בלבם את צלקות פרעות " שומר חומות".
21. מכל המקובץ לעיל, ולאחר שעיינתי בפסיקה אליה הפנו ב"כ הצדדים, הנני קובע כי מתחם העונש ההולם בגין העבירה בה הורשע הנאשם 6 ובנסיבותיה, נע בין 12 ל- 24 חודשי מאסר בפועל לצד מאסר מותנה וקנס. לעניין מתחם הקנס ההולם, ההגנה לא הציגה ראיות אודות מצבו הכלכלי של הנאשם, אך מתסקירי שירות המבחן ומהמתואר שם עולה כי הנאשם תומך כלכלית במשפחתו. הנאשם צעיר ועתיד להינשא וניתן להסיק כי הפרוטה אינה מצויה בכיסו. על כן, מצאתי לקבוע כי מתחם הקנס ההולם בעניינינו נע בין 3,000 ל- 6,000 ₪.
- נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה:
22. הענישה הנה אינדיבידואלית, ולקולת העונש נתתי דעתי לגילו הצעיר של הנאשם (יליד 1998), להודאתו, לחסכון בזמן השיפוטי ולדברי החרטה שהשמיע בבית המשפט.
- הנאשם נעדר עבר פלילי, זוהי לו ההסתבכות הראשונה בפלילים, ומאז ביצוע העבירה שבעניינינו ובחלוף השנים, לא הסתבך שוב בפלילים. מתסקירי שירות המבחן עולה כי הנאשם תומך כלכלית במשפחתו, ולדברי בא כוחו עתיד להינשא בימים הקרובים.
23. מנגד, ולחומרת העונש נתתי דעתי לאמור בתסקיר שירות המבחן מיום 10.06.24 לפיו הנאשם התקשה לבחון את עצמו, את דפוסי ואת קשריו השוליים ושלל כל נזקקות טיפולית וכן שלל השתלבותו בהליך טיפולי קבוצתי.

דברי הנאשם בשירות המבחן כי בעת ביצוע העבירה פעל מתוך "טיפשות" ומפאת גילו הצעיר אך בחלוף השנים עבר תהליך עצמי, החכים והשכיל באשר לשינוי דפוסי התנהלותו, אין בהם די כדי למנוע הישנות התנהגות דומה בעתיד. ניכר כי הנאשם מקל בגורמים אשר הביאו אותו להתנהגותו הפסולה והפלילית, ובהעדר הליך טיפולי של גורמי מקצוע דומה כי גורמי הסיכון נותרו בעינם.

24. בגדר שיקולי ענישה בתוך המתחם, מצאתי לתן משקל משמעותי לשיקולי הרתעת הרבים, וזאת כדי להעביר מסר תקיף לציבור בכלל ולתושבי הדרום בפרט אשר יהא בו כדי להרתיע אחרים ליטול חלק באירועים דומים בעתיד. כידוע מדינת ישראל מאותגרת ביטחונית, ולצערנו מוצאת עצמה מידי תקופה במצב מלחמה או לחימה עם אויבים מבחוץ. על בית המשפט להעביר מסר של אפס סובלנות כלפי אלו אשר יבקשו מבית לנצל ימי קרב כדי להקשות על כוחות הביטחון או לפגוע במרקם היחסים העדין שבין תושביה.

25. אינני מקבל את המלצת שירות המבחן להטיל על הנאשם ענישה מוחשית בדמות עבודות שירות, שכן המלצה זו אינה עולה בקנה אחד עם עקרון ההלימה, כמו גם עם שיקולי ההרתעה והגמול. נזכור בהקשר זה כי הנאשם ביצע את העבירה בה הורשע במסגרת הפרות סדר והתפרעויות אשר התרחשו במבצע "שומר חומות" בעוד מדינת ישראל מצויה בלחימה עם ארגון טרור בעזה.

זאת ועוד, שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם וזאת בהמשך לדבריו כי אינו נדרש לכך. בהעדר הליך טיפולי ונוכח החומרה היתרה של העבירה בנסיבותיה, לא מצאתי לחרוג לקולא ממתחם העונש ההולם.

26. לאור האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם העונשים הבאים:
א. 14 חודשי מאסר בפועל.

ב. 8 חודשי מאסר על תנאי שלא יעבור משך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסרו עבירה בה הורשע.

ג. קנס בסך 4,000 ₪ או 30 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם לא יאוחר מיום 01.12.24.

לידיעת הנאשם, ניתן יהיה לשלם את הקנס לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:

· בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il

· מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון *35592-*****

· במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום).

זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט העליון.

ניתן היום, ה' אלול תשפ"ד, 08 ספטמבר 2024, בהעדר הצדדים.